

Rapport

Rapport betreffende een klacht over het voormalige Korps Landelijke Politiediensten, thans de Landelijke eenheid te Driebergen.

Publicatiedatum

16 juli 2014

Rapportnummer

2014/070

Verzoeker klaagt er over dat het Korps Landelijke Politiediensten (thans de Landelijke eenheid) zijn sollicitatie naar de functie van Hoofd Integriteit onzorgvuldig heeft afgehandeld. De wijze waarop verzoeker is afgewezen voor deze functie is door hem als onrechtvaardig en niet integer ervaren.

Algemeen

Verzoeker solliciteert eind 2009 op een functie bij het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). Hij heeft onder andere vroeger gedoopt op de Politieacademie en vervolgens bij een bank gewerkt bij de afdeling Fraudezaken. Hierop wilde hij de overstap maken naar het Korps Landelijke Politiediensten. De vacature waar hij voor in aanmerking zou komen was de functie van Adviseur Integriteit. Een tweede selectiegesprek met de toenmalige korpschef B. verloopt niet naar tevredenheid, waardoor verzoeker wordt afgewezen voor de betreffende functie.

Het voorstel van verzoeker om, op basis van een tijdelijke functie, toch in de gelegenheid te worden gesteld zijn geschiktheid te bewijzen wordt door het KLPD vervolgens wel in overweging genomen. Daarbij zou dan in ieder geval ook de eis horen van een formeel antecedenten- en referentenonderzoek, gelet op de gevoeligheid en vertrouwelijkheid van de werkzaamheden. Er vindt daarom nogmaals een gesprek plaats tussen verzoeker en het KLPD. Men komt na onderhandeling overeen dat er een mogelijkheid is voor verzoeker om tijdelijk bij het KLPD te komen werken, mits het onderzoek naar de antecedenten van verzoeker geen belemmeringen op zal leveren.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door het Bureau Veiligheid en Integriteit van het KLPD zelf, door A. van de medewerkers (Y.) die dit soort onderzoeken als haar taak had en op de afdeling werkte waar verzoeker ook tijdelijk zou komen te werken. Er vindt bij verzoeker thuis een uitgebreid gesprek plaats met Y. Halverwege het voortgezette onderzoek komt echter het toenmalige diensthoofd van het Bureau Veiligheid en Integriteit (Z.), op basis van de tot dan toe bij hem aangeleverde informatie tot de conclusie dat hij aanstelling van verzoeker binnen het KLPD niet wenselijk vindt. Op vrijdag 20 november 2009 spreken Z. en verzoeker elkaar hierover, waarbij Z. hem meedeelt dat hij ook voor de tijdelijke functie zal worden afgewezen, dit op basis van op dat moment bekende onderzoeksresultaten. Verzoeker geeft direct aan dat hij het hier niet mee eens is. Hij weigert zijn sollicitatie vrijwillig in te trekken en kondigt nadere stappen aan.

Op zondag 22 november 2009 stuurt verzoeker een e-mailbericht naar Z. waarin hij aangeeft het op prijs te stellen om inzage te krijgen in de informatie over hem die tijdens het onderzoek naar boven is gekomen en welke blijkbaar de aanleiding was om tot een afwijzing te komen. Tevens schrijft hij dat, nu er geen enkele aanleiding meer is om informatie in te winnen over zijn persoon, hij de door hem

gegeven toestemming aan het KLPD voor het antecedentenonderzoek per direct intrekt. Op maandag 23 november 2009 antwoordt Z. in de ochtend per e-mail dat inzage of verstrekking van de onderzoeksgegevens wordt geweigerd en sluit de mail af met de mededeling dat hij het contact met verzoeker in het kader van de sollicitatie als afgedaan beschouwt. Verzoeker antwoordt daarop dat hij een belang heeft bij inzage van de gegevens en vraagt naar de juridische grondslag van de weigering. Nog diezelfde maandagochtend antwoordt Z. per e-mail dat, nu de beslissing om verzoeker niet aan te nemen definitief is, het formele sollicitatiedossier inmiddels is vernietigd.

Vanaf dat moment escaleert de zaak. Het KLPD weigert om nog verder met verzoeker te spreken waarop hij juridische procedures opstart. Op 25 augustus 2010 doet hij aangifte tegen het KLPD van het opzettelijk vernietigen van zaken, bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen. De officier van justitie beslist om de zaak te seponeren. Het gerechtshof Arnhem wijst op 22 juni 2012 het beklag van verzoeker over de beslissing om niet te vervolgen af.

In het kader van de tevens door verzoeker gestarte civiele procedure tegen het KLPD vinden er een aantal voorlopige getuigenverhoren plaats. De heer B, hoofd van de afdeling VIK, de korpschef B., de onderzoekster mevrouw H. en de personeelsmedewerker mevrouw C. worden door de rechter-commissaris gehoord. Ook in de door verzoeker gestarte civiele procedure tegen werknemers bij zijn vorige werkgever, die zich richtte op smaad en laster gepleegd door de medewerkers in de gesprekken met het KLPD, worden een aantal voorlopige getuigenverhoren van medewerkers bij de bank gehouden.

De civiele procedures worden uiteindelijk niet voortgezet door verzoeker, omdat zijn financiële middelen dat niet meer toelaten. De Nationale ombudsman wordt door hem als laatste strohalm aangeschreven, hij geeft in zijn klacht onder andere aan dat zijn gevoel voor rechtvaardigheid dusdanig is gekrenkt dat hij de zaak niet meer kan laten rusten. De Nationale ombudsman opent daarop het onderzoek en rekent de gedraging daarbij toe aan de korpschef van de Nationale politie.

Onderzoek Nationale ombudsman

Persoonlijke gesprekken

Medewerkers van de Nationale ombudsman hebben een persoonlijk gesprek gehad met verzoeker, waarin hij zijn klacht nader kon toelichten en zijn verwachtingen kon uitspreken met betrekking tot het bereiken van zijn doel met de klacht. Ook heeft de Nationale ombudsman gesproken met medewerkers van de Nationale politie die betrokken zijn bij de behandeling van de klacht van verzoeker. Daarbij werd besproken wat de Nationale ombudsman verwachtte van de reactie op de klacht en op welke vragen er in ieder geval antwoord zou moeten worden gegeven. Omwille van de leesbaarheid zijn de specifieke vragen die de Nationale ombudsman heeft gesteld, en waarop de korpschef zijn reactie heeft gebaseerd, terug te vinden in de Achtergrond. Deze vragen zijn op 14 januari 2014 door de korpschef beantwoord.

Getuigenverhoren

Nu de betrokken ambtenaren al uitvoerig en onder ede zijn ondervraagd door een rechter-commissaris in het kader van de voorlopige getuigenverhoren in de civiele procedure heeft de Nationale ombudsman deze ambtenaren niet nogmaals gehoord en voor zijn oordeelsvorming gebruik gemaakt van de bestaande verklaringen.

De voorlopige getuigenverhoren in het kader van de civiele procedures worden door de Nationale ombudsman meegewogen in de oordeelsvorming over de klacht van verzoeker. De voor de beoordeling van de Nationale ombudsman relevante passages uit de verhoren van getuigen worden hieronder kort weergegeven, waarbij verzoeker zal worden aangeduid als X.

Getuigenverhoor van de toenmalig korpschef van het KLPD, B.:

(â€¦)

"Ik vond X. niet geschikt voor de functie." (â€¦) "Ik heb daarna gezegd dat naar mijn mening alleen de figuur van een tijdelijk contract of via een uitzendbureau aan de orde zou kunnen zijn. In ieder geval zou er voorafgaand aan een aanstelling een antecedentenonderzoek dienen plaats te vinden."

(â€¦)

Ik ben enige tijd later geïnformeerd door Z. dat hij vanuit het referentenonderzoek er achter was gekomen dat X. onjuiste mededelingen gedaan had in de sollicitatieprocedure over zijn rang en inschaling bij een eerder dienstverband bij de politieacademie. Z. zei daarop: "ik stop de procedure". Z. motiveerde het stopzetten van de procedure met de, volgens zijn onderzoek, onjuiste en/of onware mededelingen van X. Dat was voor hem, mede gelet op de betrokken functie van adviseur integriteit, de reden om niet verder te willen gaan."

(â€¦)

Bij mijn weten is er gestart met een zogeheten Wagenaar-onderzoek. Dat is de lichte variant van de veiligheidsonderzoeken die wij toepassen."

Getuigenverhoor hoofd Bureau VIK, de heer Z.:

(â€¦)

"Ik heb toen X. gebeld en heb hem gezegd dat de korpschef hem niet geschikt achtte. Daarop is verder gesproken over een tijdelijke- of opdrachtconstructie.." (â€¦)"Er is bij het gesprek over inschaling gesproken, waarbij aan de orde is gekomen dat voor de te verstrekken opdracht inschaling in maximaal schaal 9 zou kunnen plaatsvinden. Ook in dit gesprek kwam aan de orde dat X. zei eerder als hoofdinspecteur in schaal 12 te hebben gezeten. Als onderdeel van het gesprek is aan de orde geweest dat een zogeheten Wagenaar-onderzoek zou moeten plaatsvinden en is aan de orde geweest dat er geen AIVD-onderzoek op dat moment zou plaatsvinden. Daarbij is aan de orde gekomen dat als onderdeel van het antecedentenonderzoek met voormalig werkgevers contact zou kunnen worden opgenomen. X. had daartegen geen enkel bezwaar."(â€¦)

"Ik kwam met een vervelend gevoel uit het gesprek omdat ik vond dat X. geen coherent gedrag vertoonde tijdens het gesprek. Verder kon ik mij geen docent aan de politieacademie herinneren die de rang van hoofdinspecteur had bekleed." (â€¦)

"Ik heb op basis van het vervelende gevoel dat ik aan het gesprek met X. had overgehouden mijn hoofdonderzoeker gevraagd om de inschaling van X. te onderzoeken. Bij mij was op dat moment het vertrouwen weg, althans op dat moment twijfelde ik nog en wilde die twijfels bevestigd of ontkracht zien. De onderzoeker Y., volgens mij op 23 november 2009 (opmerking No: deze datum wordt later

gecorrigeerd in een eerdere datum), meldde dat X. niet de rang van hoofdinspecteur had bekleed, maar wel de rang van inspecteur. Zij heeft mij ook nog over twee andere aspecten geïnformeerd, namelijk dat X. aangesproken was door zijn werkgever over het beweerdelijke te laat melden van zijn betrokkenheid bij onderzoek naar de zaak XXX. De desbetreffende informatie was afkomstig uit Blue View (opmerking No: zoekmachine voor informatiesystemen binnen de politiediensten). Y. heeft mij verder geïnformeerd dat uit het tot dan toe gepleegde onderzoek naar voren was gekomen dat X. gesprekken registreerde zonder de betrokkenen daarover te informeren, hetgeen volgens mij moeilijk verenigbaar is met een functie op het gebied van integriteitsbewaking binnen de politie. Een paar dagen later heb ik een gesprek met X. in Apeldoorn gevoerd waarin ik hem de hiervoor genoemde punten heb voorgehouden. Bij dat gesprek wilde X. geen inzage geven in zijn inschaling in de tijd dat hij eerder bij de politie had gewerkt. Hij zei dat het schaal 11 was geweest en hield vast aan zijn stelling dat hij in de rang van hoofdinspecteur was aangesteld. (â€¦)

"Ik heb aangegeven dat de kwestie van de onjuiste mededelingen over de inschaling voor mij redengevend was voor het niet voortzetten van het sollicitatie/kennismakingstraject. De andere kwestie heb ik alleen vermeld om openheid daarover te betrachten en na te gaan in hoeverre daar nog discussie met hem over mogelijk was. Ik heb tijdens het gesprek in Apeldoorn aangegeven dat X. zich nog kon terugtrekken zodat het niet tot een formele afwijzing behoefde te komen, dit mede gelet op zijn staat van dienst. Ik heb tegen H. gezegd dat het onderzoek gestopt moest worden. De gegevens die zij als onderzoekster op haar laptop had opgeslagen worden na enkel tijdsverloop gewist. De fysieke rapportage van de bewerker heeft aanvankelijk in een kluis gelegen en is door de bewerker, conform onze regelingen, vernietigd. (â€¦)

"Ik weet niet wanneer het dossier precies vernietigd is, maar in ieder geval is dat kort na de novembergesprekken geweest. Het was op dat moment geen afgerond dossier want H. had nog geen volledig rapport geschreven. Ik beschikte alleen over mijn eigen aantekeningen en ook die zijn vernietigd. X. heeft in de communicatie na het gesprek in Apeldoorn aangegeven dat wij moesten stoppen met het antecedentenonderzoek. Hij heeft mij een e-mail geschreven met een inzageverzoek van het op dat moment bestaande dossier en hij wilde de namen hebben van de door het KLPD benaderde referenten. Ik heb hem op 23 november geschreven geen inzage te verstrekken in interne stukken. De opdracht tot vernietiging van het dossier/rapport dat zich bij de bewerker heeft bevonden, heb ik niet zelf gegeven. Die vernietiging vloeit voort uit zijn taakomschrijving." (â€¦)

"Veiligheidsonderzoeken van de zogeheten A-categorie worden door de AIVD gedaan. Veiligheidsonderzoeken van de P-categorie doen wij zelf, evenals antecedentenonderzoeken. De A/P indeling geschiedt aan de hand van een lijst die door Binnenlandse Zaken wordt vastgesteld in samenwerking met de AIVD. (â€¦)" "Het is niet gebruikelijk dat de onderzoeker tussentijds rapporteert. In deze zaak was dat een uitvloeisel van mijn dubbelfunctie en het gegeven dat ik het hoofd onderzoek had gevraagd over de inschalingskwestie te rapporteren."

Getuigenverhoor Y., onderzoeker KLPD

(â€¦)

"Mij is, naar ik meen eind oktober/begin november 2009, opgedragen een zogeheten Wagenaar-onderzoek te verrichten naar de heer X. (â€¦)" "Als extra aandachtspunt bij de verstrekte onderzoeksopdracht gold het onderzoeken van de rang van betrokkene toen hij de politie verliet."

(â€¦) "De door mij geraadpleegde referent van de politieacademie heeft mij medegedeeld dat X. in zijn functie als docent de rang van inspecteur had." (â€¦) "Er zijn door mij referenten benaderd buiten de staat van inlichtingen opgegeven referenten." (â€¦) "Een veiligheidsonderzoek geschiedt volgens mij op basis van de wet en een antecedentenonderzoek is korpsbepaald. Een Wagenaar-onderzoek is een antecedentenonderzoek." (â€¦) "Bij mijn weten is er geen eindrapport in deze zaak opgesteld, in ieder geval niet door mij. Zoals gezegd heb ik mijn bevindingen ingeleverd bij de bewerker en zijn mijn digitale en handgeschreven aantekeningen vernietigd."

Getuigenverhoor C., personeelsmanagementadviseur in dienst van het KLPD

(â€¦)

"Circa een maand later heeft er een vervolgesprek plaatsgevonden dat ik benoem als rechtspositiegesprek. Er golden twee voorbehouden, het eerste was dat de korpschef akkoord moest gaan met een tijdelijke aanstelling of uitzendconstructie en het tweede voorbehoud was het verrichten van een antecedentenonderzoek. In het gesprek heeft X. als rang genoemd hoofdinspecteur met een daarbij behorende inschaling in schaal 10/11. Wij hebben aangegeven dat de inschaling bij ons in schaal 9 plaats zou vinden." (â€¦) "Tijdens het rechtspositiegesprek heeft X. inschaling in schaal 9 zonder meer geaccepteerd."

Getuigenverhoor X., verzoeker

(â€¦)

"Ten aanzien van de inschalingskwestie verklaar ik dat ik nooit gezegd heb hoofdinspecteur te zijn geweest. Ik was een inspecteur-duur, dat wil zeggen schaal 10, toen ik docent op de politieacademie was." (â€¦) Ik hecht eraan nog te verklaren dat ik noch in mijn CV noch in de toelichting daarop, mijn rang heb omschreven."

Gerechtshof Arnhem over vernietigen dossier

Tot slot neemt de Nationale ombudsman bij zijn oordeelsvorming de overwegingen van het gerechtshof te Arnhem van 22 juni 2012 in acht. Verzoeker heeft aangifte gedaan van het door het KLPD opzettelijk vernietigen van stukken die voor hem tot bewijs konden dienen. De officier van justitie heeft deze aangifte geseponneerd. Verzoeker heeft tegen deze beslissing bezwaar ingediend bij het gerechtshof. Het hof verklaarde zijn bezwaar ongegrond omdat uit het dossier niet blijkt dat beklaagden het (voorwaardelijk) opzet hadden bewijsmateriaal te vernietigen. De voor de Nationale ombudsman relevante overwegingen zijn hierbij de volgende:

(â€¦)

" het hof is van oordeel dat er geen bewijs in het dossier voorhanden is, dat het onderzoek naar klager een veiligheidsonderzoek betrof. Beklaagden ontkennen dat er sprake was van een veiligheidsonderzoek en een gesprek met betrokkene kan ook bij een antecedentenonderzoek deel uitmaken van de procedure. Het hof neemt derhalve aan dat de ' Regeling uitvoering antecedentenonderzoek Korps landelijke politiediensten 2003' op de procedure van toepassing was. In deze regeling is een bewaarplicht en een inzage-recht vastgelegd ten aanzien van de eindbeslissing en de resultaten van het antecedentenonderzoek. Nu het onderzoek op verzoek van

klager voortijdig is afgebroken, mede doordat klager zijn eerder gegeven toestemming uitdrukkelijk heeft ingetrokken, en de adviesfase niet heeft bereikt, is niet duidelijk of de bewaarplicht en het inzagerecht in casu hebben te gelden. Ten aanzien van bescheiden, vergaard in het voorafgaande traject, zijn in de bedoelde regeling geen voorzieningen getroffen. In het kader van de privacybescherming is het echter niet onbegrijpelijk dat informatie afkomstig van referenten, die nog niet is bewerkt en geanonimiseerd, niet aan een sollicitant ter inzage wordt verstrekt. Of de regeling correct is nageleefd is echter evenmin ter beoordeling van het hof. De overtreding van een dergelijke regeling leidt bovendien niet zonder meer tot strafrechtelijke aansprakelijkheid.

Gezien het vorenstaande acht het hof de kans gering, dat een later oordelende rechter tot een bewezenverklaring van het strafbare feit zal kunnen komen. Uit het dossier blijkt niet dat beklaagden het (voorwaardelijk) opzet hadden om bewijsmateriaal te vernietigen. Het is niet onbegrijpelijk dat beklaagden in de veronderstelling verkeerden, dat er (nog) geen sprake was van bescheiden bestemd om voor bewijs te dienen, nu in beginsel geen inzage wordt verstrekt alvorens een eindbeslissing is genomen."

(â€¦)

Visie verzoeker

Kern van het persoonlijke gesprek met de medewerkers van de Nationale ombudsman was dat verzoeker aangaf dat hij prima kon leven met het feit dat hij was afgewezen voor de functie bij het KLPD. Wat hem echter uitermate dwars blijft zitten is dat hij op geen enkel moment in de gelegenheid is gesteld om zich te verweren tegen de beschuldigingen aan zijn adres met betrekking tot zijn integriteit.

Verzoeker geeft aan dat hij naar aanleiding van zijn sollicitatie op een vacature bij het KLPD werd uitgenodigd voor een gesprek. Dat gesprek vond plaats met Z. (hoofd afdeling VIK) D. (procesmanager integrale veiligheid) en C. (Personeelszaken). Het was een prettig gesprek en nog diezelfde dag wordt verzoeker teruggebeld door Z. dat hij als enige geschikte kandidaat was overgebleven en dat hij de korpsleiding daarover zou informeren. De korpschef was daarop volgens zeggen van Z. niet erg content met het feit dat de vacature extern zou worden ingevuld, maar ging toch akkoord met een kennismakingsgesprek met verzoeker. Het gesprek met de korpschef liep niet lekker, maar uiteindelijk komen verzoeker en het KLPD overeen om verzoeker een tijdelijke aanstelling aan te bieden. Er volgde een rechtspositioneel gesprek, waarin ook de wens van verzoeker werd besproken om bij afloop van de tijdelijke periode het dienstverband om te zetten in een contract voor onbepaalde tijd. Het contract moest dan echter aangepast worden en om die reden werd het op dat moment niet ondertekend. Hij zou later het aangepaste contract ter tekening opgestuurd krijgen. Tijdens dit gesprek kreeg verzoeker diverse documenten mee die betrekking hadden op verzekering, pensioen e.d. en werd de datum van indiensttreding vastgesteld op 1 januari 2010. Tevens overhandigde hij in het kader van het in te stellen veiligheidsonderzoek de door hem getekende formulieren (Staat van Inlichtingen) en een kopie van zijn paspoort.

Op 5 november 2009 komt Y. van het KLPD bij verzoeker thuis op bezoek in het kader van het veiligheidsonderzoek. Het gesprek duurde ongeveer drie uur en er werden zeer persoonlijke vragen gesteld, die niet alleen verzoeker persoonlijk betroffen maar ook zijn familieleden. Ook zijn financiële situatie werd besproken en zijn politieke en kerkelijke gezindheid. Op enig moment is Y.

met de vraag gekomen wat hij wist van een bepaald opsporingsonderzoek van de politie naar een geruchtmakend ernstig misdrijf, de zaak XXX. Verzoeker wist waar zij op doelde en heeft hier vrijelijk informatie over verschaft. Hij heeft in die tijd vanuit zijn functie als medewerker bij een bank samengewerkt met Peter R. de Vries om dit misdrijf op te lossen. Dankzij hun inspanningen is dit ernstige misdrijf alsnog opgelost. Wel is volgens verzoeker de politie in een kwaad daglicht komen te staan omdat zij inschattingfouten hebben gemaakt in hun opsporingsonderzoek. Y. gaf aan dat zij het onbegrijpelijk vond dat hij als medewerker van de bank zijn medewerking had verleend aan Peter R. de Vries. Tot slot heeft verzoeker nog van een aantal personen uit zijn 'omgeving' de personalia en telefoonnummers gegeven.

Op 16 november 2009 werd verzoeker per e-mail uitgenodigd door Z. om in een persoonlijk gesprek zijn aanstelling te bespreken. Zij treffen elkaar bij een Van der Valk restaurant bij Apeldoorn en voeren wandelend buiten het gesprek. Z. deelt verzoeker mee dat er voor hem geen 'verklaring van geen bezwaar' kan worden afgegeven en dat om die reden zijn aanstelling wordt ingetrokken. Er zijn volgens Z. vier redenen die alle met zijn integriteit te maken hadden. De eerste en tevens belangrijkste is zijn samenwerking met Peter R. de Vries. Daarnaast zou hij ook in zijn vorig dienstverband te ver zijn gegaan in zijn werkwijzen en tot slot zou hij hebben gelogen over de rang die hij had toen hij in februari 1998 als juridisch docent de Politieacademie verliet.

Verzoeker gaf direct hierop aan dat het verhaal van zijn vorige werkgever niet waar was en dat dat viel onder laster dan wel smaad. Het geheel was op deze manier onacceptabel voor hem. Het advies van Z. om zijn sollicitatie vrijwillig in te trekken nam verzoeker dan ook niet over. Ondanks diverse verzoeken daartoe kreeg verzoeker in de dagen erop geen verdere informatie over de inhoud van het ingestelde veiligheidsonderzoek of inzage in de onderliggende stukken. Op 23 november 2009 stuurde Z. verzoeker, in antwoord op diens vragen om inzage, een e-mail waarin hij stelde dat het sollicitatiedossier met onderliggende interne rapportages inmiddels was vernietigd.

Visie Landelijke eenheid

De korpschef van de Nationale politie reageerde op de klacht van verzoeker naar aanleiding van de vragen die door de Nationale ombudsman waren gesteld. Daarbij gaf hij ten eerste aan dat, mede naar aanleiding van deze klacht, in de toekomst zal worden voorkomen dat (toekomstig) personeel van de Afdeling Veiligheid, Integriteit en Klachten door collega's van dezelfde afdeling wordt gescreend. Daarnaast gaf hij aan dat er een nieuw protocol betrouwbaarheids- en geschiktheidsonderzoeken (BGO) op 1 januari 2014 in werking is getreden. Met dit protocol zal nu in heel Nederland op dezelfde wijze uitvoering worden gegeven aan dit soort onderzoeken, zodat de uniformiteit en kwaliteit van de uitvoering wordt geborgd.

Tijdelijke aanstelling als Specialist Integriteit

De korpschef gaf in reactie op de gestelde vragen aan dat betrokkene naar aanleiding van zijn sollicitatie is uitgenodigd voor een gesprek over de functie Specialist Integriteit (schaal 9). Het eerste gesprek hierover ging goed maar het tweede gesprek, met onder andere de toenmalige korpschef van het KLPD, niet. Wel werd er vervolgens in principe positief gereageerd op het voorstel van betrokkene om hem dan tijdelijk in dienst te nemen. Het advies van de korpschef aan het betrokken diensthoofd was om betrokkene eventueel voor een korte periode als "externe inhuur" aan te nemen. De exacte constructie moest nog worden uitgezocht, maar het zou in ieder geval een tijdelijke

aanstelling met de functie Specialist Integriteit moeten worden in schaal 9.

Antecedenten- en referentenonderzoek

Daarbij zou betrokkene een zogenaamd Betrouwbaarheids- en Geschiktheidsonderzoek (verder BGO) ondergaan. Dat BGO wordt door de politie zelf uitgevoerd. Nu het een tijdelijke functie van korte duur was voor bepaalde werkzaamheden was er geen sprake van een 'vertrouwensfunctie' waarvoor een Veiligheidsonderzoek van de AIVD aan de orde zou zijn. De functie van Specialist Integriteit in zijn volle omvang zou wel een 'vertrouwensfunctie' betreffen. De zwaardere, zogenaamde veiligheidsonderzoeken A of P, zijn onderzoeken die worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de AIVD. In het kader van dat type onderzoeken is ook een onderzoek in het milieu van betrokkene aan de orde. Bij een BGO niet. In casu heeft er daarom geen onderzoek naar het milieu van verzoeker plaatsgevonden. Voor het inwinnen van informatie bij referenten heeft betrokkene uitdrukkelijk toestemming gegeven. Daarnaast had hij in het gesprek met het diensthoofd en de personeelsfunctionaris aangegeven dat de politie in het kader van het onderzoek een ieder mocht spreken over zijn eerdere functioneren. Hij had daar geen enkel bezwaar tegen

Onderzoek door medewerker zelfde afdeling

De korpschef reageert hierop dat, aangezien het om een functie van tijdelijke duur ging, dit door het toenmalige diensthoofd destijds niet als een probleem werd gezien. Maar met de kennis van nu zou er voor gekozen worden om het onderzoek door een andere eenheid te laten verrichten. In de toekomst zal dan ook een andere eenheid met een dergelijk onderzoek worden belast.

Vernietigen dossier

De korpschef is van mening dat op het moment dat je weet dat je een sollicitant niet aanneemt, het niet behoorlijk is om nog verder met het onderzoek door te gaan. Daarnaast bespaar je de betrokkene daarmee een formele afwijzing. Bovenal heeft betrokkene een bericht gestuurd waarin hij zijn toestemming om met het onderzoek verder te gaan heeft ingetrokken. Direct daarop heeft het diensthoofd de opdracht gegeven om het onderzoek te stoppen. In overeenstemming met het beleid hierover in verband met de privacywetgeving, wordt de ingewonnen informatie niet opgeslagen en vernietigd. Op maandag 23 november 2009 voor 10:52 is het sollicitatiedossier met de betrokken informatie, waarover het beslissende diensthoofd beschikte, daadwerkelijk vernietigd; dit volgens een mail van het diensthoofd. De keuze om de procedure niet verder te volgen (het BGO af te ronden) is dus op grond van bovenstaande overwegingen van de zijde van de werkgever gemaakt en de keuze van betrokkene is niet aan de orde geweest. In dit soort gevallen wordt overigens niet gesproken over een onderzoeksdossier, maar van een sollicitatiedossier.

Grond afwijzen

Volgens de korpschef werd in principe afgesproken dat, gelet op zijn opmerking dat zijn laatste inschaling bij de politie schaal 12 van hoofdinspecteur was, het een inschaling zou worden in de hoogste trede van schaal 9. Het uiteindelijke arbeidsvoorwaardengesprek heeft niet plaatsgevonden omdat betrokkene heeft gelogen over zijn rang en hier later ook geen openheid over wilde geven. Daarmee was het vertrouwen in betrokkene dermate geschonden dat samenwerking niet meer aan de orde kon zijn.

De korpschef geeft aan dat ingevolge een landelijk besluit een inspecteur van politie is ingeschaald in schaal 9 of 10 en een hoofdinspecteur in schaal 11 of 12. Hierop is geen uitzondering mogelijk. Wel is het mogelijk dat sommigen een toelage krijgen, waardoor het mogelijk is om een hoger salaris te krijgen. In het geval van een maximum in schaal 10 is het hierdoor wel mogelijk om een salaris uitbetaald te krijgen vergelijkbaar met een hoofdinspecteur. Met betrekking tot een eventuele communicatiestoornis hierover schrijft de korpschef dat betrokkene in het eerste sollicitatiegesprek met drie collega's duidelijk gesteld heeft dat hij hoofdinspecteur was. Hij is later geconfronteerd met het resultaat van de navraag bij de politieacademie, waarbij hij is uitgenodigd om aan te tonen dat hij hoofdinspecteur was. Hij is hier niet op ingegaan. De cultuur binnen de politie is hierbij van belang. Het wordt binnen de organisatie als zeer onwenselijk en zelfs door de meesten als plichtsverzuim gezien als men in strijd met de werkelijkheid aangeeft in een hogere rang of met een hogere schaal werkzaam te zijn.

Mogelijkheid tot verweer

Volgens de korpschef was het zich verweren tegen de beslissing om hem niet aan te nemen voor verzoeker alleen mogelijk geweest als hij zich niet terug had getrokken uit de sollicitatieprocedure en had aangetoond dat hij hoofdinspecteur was geweest. Nu hij dat niet heeft gedaan en aantoonbaar inspecteur was, was er geen basis meer om een arbeidsrelatie aan te gaan. Juist bij de afdeling Veiligheid en Integriteit is een integere collega van zeer groot belang. De werkwijze van het KLPD is mede bepaald door betrokkene zelf omdat verder onderzoek gestopt moest worden. Een andere werkwijze is volgens de korpschef daarom niet aan de orde en hypothetisch.

Oordeel Nationale ombudsman

De overheid geeft de burger de mogelijkheid om zijn procedurele kansen te benutten en zorgt daarbij voor een eerlijke gang van zaken. Dit is het vereiste van fair play. Ten tijde van de sollicitatie van verzoeker bij het KLPD was de Regeling uitvoering antecedentenonderzoeken Korps landelijke politiediensten 2003 van kracht. Deze regeling geeft regels omtrent de reikwijdte van het onderzoek en de mogelijkheden om bezwaar aan te tekenen tegen de conclusies hieruit.

Op het moment dat verzoeker door het betrokken diensthoofd mondeling werd medegedeeld dat de tussentijdse resultaten van het referentenonderzoek bij het KLPD tot de conclusie hadden geleid dat verzoeker niet zou worden aangenomen, heeft hij klip en klaar gesteld het daar niet mee eens te zijn. Hij heeft zowel mondeling als schriftelijk duidelijk aangegeven zich te willen verdedigen tegen de zijns inziens onjuiste aantijgingen aan zijn adres. En aangezien hij nu juist niet wist wat de grondslag was voor de aantijgingen, wilde hij daar zicht op krijgen.

De daarbij geuite eis van verzoeker om iedere verdergaande inbreuk op zijn privacy in de vorm van verder referentenonderzoek te staken is naar het oordeel van de Nationale ombudsman terecht. Verder onderzoek was immers niet nodig, de beslissing stond vast. Ook de visie van de korpschef is hiermee in overeenstemming, daar waar deze stelt dat als je als potentiële werkgever weet dat je niet verder zult gaan met een sollicitant en hem dus niet aanneemt, het niet behoorlijk is om met het onderzoek door te gaan. De Nationale ombudsman is het echter ten principale niet eens met het standpunt van de korpschef dat daar op volgt, namelijk dat betrokkenen daarnaast een formele afwijzing wordt bespaard. Juist het volgen van afgesproken en vastgelegde procedures met betrekking tot sollicitaties en antecedentenonderzoeken geeft sollicitanten rechtszekerheid.

Er was dan ook in het geheel geen reden om het gestaakte onderzoek niet af te sluiten met een definitief en formeel advies gebaseerd op de tot dan toe verkregen onderzoeksresultaten. Dit advies, al dan niet inhoudende het weigeren van een verklaring van geen bezwaar, geeft de betrokkene immers toegang tot de rechtsbescherming die de wet en aanverwante regelingen (zoals die van het KLPD zelf) bieden. Zowel om zich in het kader van hoor- en wederhoor te kunnen verweren tegen de onderzoeksresultaten zelf als tegen eventueel onnodige inbreuken op zijn privacy.

Alle disputen over het wettelijk recht van verzoeker op inzage van de onderzoeksgegevens en het recht van het KLPD om deze te vernietigen legt de Nationale ombudsman om deze reden dan ook terzijde. Deze discussie had moeten plaatsvinden binnen de geldende wetten, regelgeving en procedures, die er juist ook voor de rechtsbescherming van sollicitanten zijn. Het oordeel van het hof dat betrokken medewerkers van het KLPD zich niet hebben schuldig gemaakt aan een strafbaar feit door de gegevens te vernietigen doet hier niet aan af.

De Nationale ombudsman vestigt er in dit kader nogmaals aandacht op dat keer op keer blijkt dat de door mensen ervaren procedurele rechtvaardigheid van doorslaggevend belang is bij het accepteren van een afwijzende beslissing dan de inhoud van die beslissing zelf. In dit verband acht de Nationale ombudsman het dan ook wel extra wrang om daags nadat iemand om inzage in voor hem belastende stukken uit het onderzoek heeft verzocht, deze mee te delen dat dit verzoek wordt afgewezen en dat overigens intussen alle gevraagde stukken al zijn vernietigd. Wat er ook zij van het recht hiertoe aan de zijde van het KLPD, het getuigt van uitermate weinig respect voor verzoeker.

Alhoewel het niet rechtstreeks de klachtformulering betreft wenst de Nationale ombudsman in zijn algemeenheid het aspect van de inbreuk op de privacy te bespreken, dat zeker op de voorgrond treedt als er zoals hier niet door betrokkene opgegeven referenten worden bevraagd uit zijn voormalige werksfeer. Het recht op privacy is niet absoluut. Dat betekent dat de overheid in sommige gevallen een inbreuk op dit recht mag maken. Dit is alleen toegestaan als dit bij wet is voorzien en noodzakelijk. Waar mogelijk dient te worden volstaan met de minst ingrijpende inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van betrokkene. De betrouwbaarheid en integriteit van de politieorganisatie zijn zo belangrijk dat maatregelen moeten worden genomen om de integriteit van de organisatie te bevorderen en te bewaken. Werken bij de politie brengt uit zijn aard mee dat het onbesproken gedrag van een mogelijk toekomstige medewerker van groot belang is.

Het formulier dat verzoeker heeft ingevuld betreft een 'Staat van inlichtingen t.b.v. een uitgebreid antecedentenonderzoek' (Wagenaar). Er zijn in het kader van dit onderzoek door het KLPD gesprekken gevoerd met door verzoeker opgegeven referenten en ook met niet door verzoeker opgegeven referenten, welke zich bevonden in de kringen van de vorige arbeidsrelaties van verzoeker. Tevens is vast komen te staan dat er al direct bij het KLPD twijfel was omtrent de stelling van verzoeker dat hij lang geleden bij de Politieacademie als hoofdinspecteur werkzaam was. Dit is dan ook direct als specifieke onderzoeksopdracht meegegeven.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat het een mindere inbreuk op de privacy van verzoeker zou hebben gemaakt om dan ook eerst alleen dit onderdeel te laten onderzoeken. Zeker nu wordt gesteld dat ook het mondeling onjuist verklaren over (een lang geleden) rang en salarisschaal bij een voormalig dienstverband bij de politie dermate onwenselijk wordt geacht dat in dat geval niet wordt overgegaan tot aanstelling in welke functie dan ook bij de politie. De Nationale ombudsman ziet niet in wat dan nog het doel kon zijn om een voor verzoeker belastend referentenonderzoek (verder)

doorgang te laten vinden. Daarmee kan worden gesteld dat, nu al in een vroeg stadium de noodzaak tot een verdere inbreuk op de privacy van verzoeker was vervallen, er door het vervallen van zowel noodzaak als doel voor het onderzoek, een inbreuk is gemaakt op zijn grondrecht van eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Ook hierom is het KLPD onzorgvuldig geweest jegens verzoeker.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging is gegrond wegens het schenden van het vereiste van fair play.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman beveelt de korpschef van de Nationale politie aan om, desgewenst onder zijn leiding, in gesprek te gaan met verzoeker met inachtneming van het oordeel van de Nationale ombudsman en daarbij de mogelijkheid te onderzoeken om verzoeker een passende financiële tegemoetkoming te bieden voor zijn lange strijd in het kader van de door hem ervaren procedurele onrechtvaardigheid.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman

Achtergrond

1. De vragen die in het kader van het onderzoek door de Nationale ombudsman zijn gesteld aan de korpschef van de Nationale politie:

Wat was de functie die de heer X zou gaan bekleden binnen het KLPD? Wat was het veiligheidsrisicoprofiel van deze functie?

Kunt u aangeven op welk moment het onderzoek naar de betrouwbaarheid en geschiktheid van de heer X is gestart? Wat was de status van dit onderzoek, was het een antecedentenonderzoek of een veiligheidsonderzoek, en hoe is de heer X ingelicht over de procedure die hierin gevolgd zou worden. Wat is in uw optiek het verschil tussen een veiligheidsonderzoek en een antecedentenonderzoek?

Heeft er onderzoek plaatsgevonden naar 'het milieu' van de heer X? Is het horen van referenten die niet door de betrokkene zijn opgegeven voor u een maatstaf voor de beantwoording hierin?

Wat vindt u van het feit dat het onderzoek is uitgevoerd door een onderzoekster van het KLPD van dezelfde afdeling als die waar de heer X zou komen te werken, gelet op de privacygevoelige informatie waar om wordt gevraagd ten tijde van dergelijke onderzoeken in desbetreffende gesprekken.

Waarom en door wie is op enig moment de beslissing genomen om het betreffende antecedenten- dan wel veiligheidsonderzoek stop te zetten? Waarom is er niet voor gekozen om de procedure

verder te volgen zodat er een afgerond dossier kon worden gevormd en een daarop gefundeerde formele beslissing kon worden genomen?

Wat is de datum dat het gehele onderzoeks dossier is vernietigd en door wie en/of in opdracht van wie is het vernietigd? Wat waren destijds de overwegingen om dit te vernietigen? Was toen al bekend dat de heer X het niet eens was met de conclusies die naar aanleiding van de onderzoeksresultaten waren getrokken?

Is de rang van (hoofd)inspecteur onlosmakelijk verbonden met een inschaling in schaal 9, 10 of 11? Bestaan er bijvoorbeeld gevallen waarin personen met de rang van hoofdinspecteur bijvoorbeeld betaald krijgen in schaal 12? Of inspecteurs in schaal 10? Acht u het mogelijk dat er een communicatiestoornis is geweest over de rang en het salaris?

Klopt het dat de heer X in principe akkoord was gegaan met een inschaling bij het KLPD in schaal 9? Waarom is het bovendien in dit kader nog van belang wat de inschaling van de heer Van der Horst in het verleden was, nu dit klaarblijkelijk geen onderdeel heeft uitgemaakt van de salarisonderhandelingen dan wel niet heeft geleid tot een hoger aanbod van inschaling bij het KLPD? Kijkt men in dit soort onderhandelingen niet meer specifiek naar het laatstgenoten salaris?

De heer X geeft aan dat hem door deze wijze van handelen door het KLPD op alle fronten de mogelijkheid is ontnomen om zich te verweren tegen de beslissing om hem niet aan te nemen dan wel de conclusies die zijn getrokken op basis van het (uitgebreide) antecedentenonderzoek dan wel veiligheidsonderzoek. Was er volgens u een andere werkwijze van het KLPD mogelijk geweest die er wellicht voor zorg had kunnen dragen dat de heer X zich neer had kunnen leggen bij de beslissing van het KLPD om niet verder met hem in zee te gaan.

2. Regeling uitvoering antecedentenonderzoek door de politie

Paragraaf 1. Algemeen

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. bevoegd gezag: het bevoegd gezag, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel k, van het Besluit algemene rechtspositie politie en artikel 1, eerste lid onderdeel e, van het Besluit rechtspositie vrijwillige politie;
- b. antecedentenonderzoek: het antecedentenonderzoek, bedoeld in artikel 8a, eerste en tweede lid, en artikel 8b, eerste lid, van het Besluit algemene rechtspositie politie en artikel 4a, eerste lid, en artikel 4b, eerste lid, van het Besluit rechtspositie vrijwillige politie;
- c. betrokkene: degene ten aanzien van wie een antecedentenonderzoek wordt uitgevoerd.

Paragraaf 2. Het antecedentenonderzoek

Artikel 2

- 1. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de goede uitvoering van het antecedentenonderzoek.

2. Het bevoegd gezag draagt zorg voor een professionele uitvoering van het antecedentenonderzoek.

Artikel 3

1. De betrokkene wordt vooraf geïnformeerd over de aard en de duur van het onderzoek.
2. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing in het geval het onderzoek plaatsvindt op basis van artikel 8b, eerste lid, onder d, van het Besluit algemene rechtspositie politie of artikel 4b, eerste lid, onder d, van het Besluit rechtspositie vrijwillige politie.

Artikel 4

Het antecedentenonderzoek omvat het inwinnen van gegevens over betrokkene uit de volgende registers:

- a. het strafregister,
- b. het algemene documentatieregister, en
- c. de politieregisters.

Artikel 5

1. Het antecedentenonderzoek wordt uitgevoerd door een persoon die niet betrokken is bij de selectieprocedure.
2. De in het eerste lid bedoelde persoon stelt zonder ruggespraak op basis van het antecedentenonderzoek een advies op ten behoeve van het bevoegd gezag.
3. Het bevoegd gezag kan bij twijfel aan de betrouwbaarheid van het onderzoek opnieuw een onderzoek laten instellen. Artikel 3 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6

1. Indien op grond van de verkregen gegevens bedenkingen rijzen tegen vervulling van de desbetreffende functie door betrokkene, stelt het bevoegd gezag de betrokkene daarvan schriftelijk in kennis, onder vermelding van de aard van de gerezen bedenkingen en onder mededeling dat de betrokkene binnen twee weken na ontvangst van de kennisgeving zijn zienswijze schriftelijk aan het bevoegd gezag kenbaar kan maken.
2. Alvorens het bevoegd gezag een beslissing neemt, wordt de betrokkene in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze mondeling bij het bevoegd gezag toe te lichten.
3. Op zijn verzoek kan aan betrokkene inzage in het advies worden verleend. Inzage in het advies kan aan betrokkene geweigerd worden met een beroep op het belang van een goede uitvoering van de politietaak of de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van derden.
4. Het bevoegd gezag stelt de betrokkene zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis van zijn beslissing, onder vermelding van de redenen welke daartoe hebben geleid.

Paragraaf 3. Gegevensbescherming

Artikel 7

1. De gegevens van het antecedentenonderzoek worden opgeslagen in een apart register waarvoor een reglement overeenkomstig de eisen van de Wet persoonsregistraties wordt opgesteld.
2. In het reglement wordt in ieder geval bepaald:
 - a. wie toegang heeft tot het register,
 - b. dat verstrekking van gegevens uit het register niet mogelijk is,
 - c. de termijn van bewaring, waarbij de termijn niet langer dan twee jaar is, tenzij een bezwaar- of beroepsprocedure loopt.